

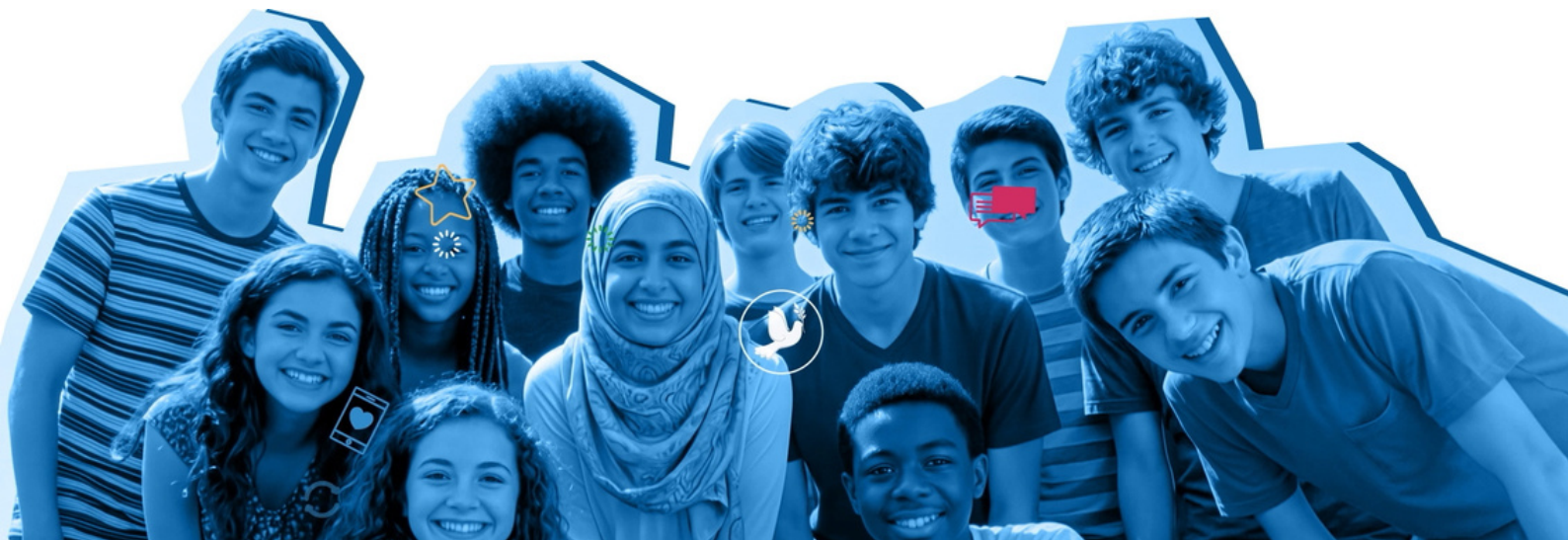

Situacions d'aprenentatge

Viralitzem la pau

3e i 4t d'ESO

Viralitzem la pau és una proposta educativa desenvolupada per © ONGD SED 2026. Aquest material està sota llicència Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0.

Elaborat per: comissió d'ETCG de l'ONGD SED, integrada per Ana Martín Bautista, Cristian Gómez Martín, Florencia Agustina Bulacio Vaira, Izaskun Adot Larumbe i Tania Díaz Basurdo, amb el suport de la coordinadora de projectes, Ana Fernández Moya, i de Beatriz de la Banda Velázquez, membre de la comissió permanent.

Revisió tècnica a càrrec de: Nuria Salvatierra Villada, Jesús Rojas Aguilar, Rocío Rodríguez Rueda, Esther Lechado Hurtado, Coral de la Camara García, Teresa Rodríguez Pérez de Ayala, Isabel de la Cruz Sierra, Agnola Soler Ortiz, Inmaculada Llacer Moreno Auriol i M^a del Carmen Millán Herrera, equip docent del Col·legi Marista de Sevilla.

Disseny de: Zootropo Studio.

Maquetació a càrrec de: Victoria Daima, responsable de comunicació de l'ONGD SED.

SdA 1: “Conflictes al món: de la violència a la construcció de la pau”

Contextualització

L'ODS 16 (Pau, Justícia i Institucions Sòlides) promou la construcció de societats pacífiques, inclusives i basades en el respecte als drets humans. Des d'aquesta perspectiva, la pau no s'entén tan sols com l'absència de guerra, sinó com l'existència de relacions justes, institucions sòlides i una ciutadania capaç d'afrontar els conflictes sense recórrer a la violència.

Tal com es recull al document base de la campanya, les situacions de violència i els conflictes armats que vivim actualment no han sorgit de manera aïllada. Al darrere d'aquestes conflagracions hi ha desigualtats, vulneracions de drets, processos d'exclusió, discursos d'odi, polarització i narratives que deshumanitzen determinats grups de població. Comprendre aquestes dinàmiques resulta fonamental per poder desenvolupar una cultura de la pau i formar una ciutadania compromesa amb la justícia i la convivència.

Els conflictes actius al món tenen conseqüències devastadores per a milions de persones, especialment entre la infància i la joventut, i provoquen desplaçaments forçats, crisis humanitàries i greus vulneracions de drets. Al mateix temps, però, constitueixen una oportunitat educativa per reflexionar sobre les causes que alimenten la violència i sobre el paper que tenen la informació, els discursos públics i les xarxes socials en la construcció de les percepcions col·lectives.

Per a l'alumnat de 3r i 4t d'ESO, aquestes realitats no són llunyanes. A través d'internet i de les xarxes socials reben constantment imatges, missatges i notícies sobre guerres, migracions o tensions internacionals. Tanmateix, aquesta informació acostuma a arribar de manera fragmentada, simplificada o acompanyada de desinformació, estereotips i missatges polaritzadors que dificulten comprendre la complexitat dels conflictes i afavoreixen la difusió de discursos d'odi.

Per això, en el marc de la campanya Viralitzem la Pau, aquestes propostes didàctiques tenen com a objectiu desenvolupar una mirada crítica envers la informació que circula als entorns digitals i promoure formes de comunicació que contribueixin a la convivència, l'empatia i la defensa dels drets humans. Entendre com es construeixen els discursos que alimenten la violència també permet identificar i difondre missatges alternatius basats en la cura, la inclusió i la pau, i convertir els nostres alumnes en agents actius d'una ciutadania global compromesa amb l'ODS 16.

Des d'aquesta perspectiva, el conflicte no és en si mateix una cosa negativa: forma part de les relacions humanes i de la vida social. El fet decisiu és com s'afronta. Quan es respon des de la violència, l'exclusió o la desinformació s'aprofundeixen les fractures; quan s'aborda des del diàleg, la cooperació i el reconeixement de la dignitat de totes les persones es converteix en una oportunitat per construir societats més justes i pacífiques. Aquesta situació d'aprenentatge pretén, per tant, que els alumnes:

- Compruguin les conseqüències de la desinformació i els discursos d'odi, amb un èmfasi especial en els conflictes actuals.
- Enforteixin el seu paper com a agents actius a les xarxes socials per a la detecció de notícies falses i continguts violents: anàlisi crítica de la informació, verificació de fonts, etc.
- Reflexionin sobre la viralització i la seva participació en la construcció d'un àmbit digital i real segur i inclusiu.
- Creïn i viralitzin les seves pròpies narratives de pau per contrarestar missatges que desinformen i deshumanitzen.

D'aquesta manera es fomenta una ciutadania crítica, compromesa i capaç de contribuir a la construcció d'una cultura de la pau, tant a escala global com al seu entorn proper.

Marc teòric

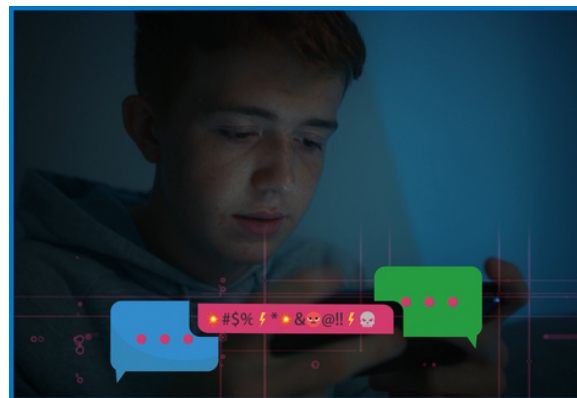

Conceptes clau:

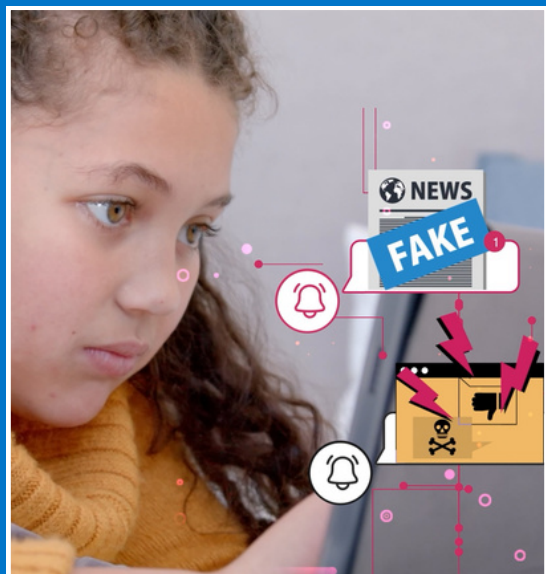
Discursos d'odi, desinformació, violència, algorismes, viralització, conflictes, cultura de pau, drets humans, resolució pacífica de conflictes, justícia social.

Preguntes guia:

- Què en sabem, dels conflictes d'arreu del món?
- Per quins mitjans ens informem sobre el que passa?
- Com es tracta el tema a les xarxes socials (Instagram, TikTok, X, WhatsApp, etc.)?
- Quin tipus de continguts ens arriben? Quins temes o quina informació hi falta? Per què passa?
- Com és, la nostra participació en l'àmbit digital?
- Quines pràctiques hem de fomentar com a agents actius a les xarxes socials?

Objectius

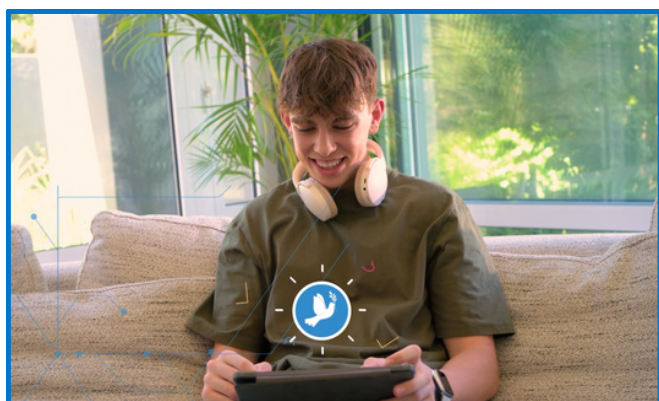
Aquesta situació d'aprenentatge pretén que l'alumnat no solament identifiqui el problema, sinó que desenvolupi eines per actuar-hi en contra. Els alumnes seran capaços de:

- Analitzar críticament el contingut amb què interactuen.
- Comprendre com l'entorn digital afavoreix la difusió de discursos d'odi (viralització, anonimat, algorismes...).
- Comprendre les conseqüències humanes que produeix aquest fenomen, especialment entre la població civil.
- Aplicar estratègies de comunicació no violenta.
- Assumir un paper actiu com a agents de cultura de pau.

Elements curriculars

Competències clau:

- Comunicació lingüística.
- Comunicació per a la pau.
- Responsabilitat social i cívica.
- Capacitats digitals.

Sabers bàsics:

- Conflictes contemporanis.
- Drets humans.
- Cultura de la pau.
- Participació democràtica.
- Anàlisi crítica de la informació.

Dinàmica 1: “Entendre el conflicte: què està passant al món?”

Descripció narrativa

En aquesta activitat els estudiants s'aproximen a diferents conflictes a través de la informació que circula actualment des d'una perspectiva analítica i crítica. A partir del treball en equip, investiguen i comprenen quines idees s'instal·len o es construeixen a través dels continguts virals sobre allò que passa, a quin grup de persones o sectors es refereixen i quines conseqüències se'n deriven.

L'objectiu no és només detectar notícies falses o discursos d'odi sobre els conflictes, sinó entendre com ens podem informar per comprendre la complexitat d'aquestes situacions evitant visions simplistes o polaritzades. Es persegueix que l'alumnat desenvolupi una mirada global, empàtica i fonamentada, que reconegui especialment l'impacte en la població civil i enforteixi la seva acció com a “consumidor proactiu” a les xarxes socials.

Recursos necessaris

- Captures simulades de xarxes socials (comentaris, mems, publicacions adaptades...).
- Plantilla d'anàlisi.

Explicació per fases

- **Inici:** el professor presenta diversos missatges amb contingut discriminatori o d'odi (adaptats a l'edat de l'alumnat). Aleshores llança una pregunta motivadora: “Això és només una opinió, o pot fer mal?”. Es fa una breu pluja d'idees per recollir les primeres impressions sense jutjar ni corregir res, per ara.
- **Desenvolupament:** l'alumnat s'organitza en grups petits i analitza un o dos missatges fent servir una fitxa estructurada que els guia en la reflexió. Més tard cada grup identifica els estereotips o prejudicis que presenta el missatge i reflexiona sobre la seva relació amb situacions reals de l'entorn escolar o social.

Continguts falsos i discursos d'odi sobre conflictes actuals

SHARE

Cas 1

Els mitjans només ensenyen una part de la guerra perquè volen manipular-nos

Cas 2

Aquest vídeo demostra el que va passar realment.

Cas 3

Els refugiats venen perquè viuen millor aquí que al seu país.

Cas 4

Cada vegada arriben més refugiats, i per això ja no hi ha ajudes per als d'aquí.

Cas 5

Ja no es parla del que passa, o sigui que la situació es deu haver resolt.

Cas 6

Les imatges de civils ferits estan fetes amb intel·ligència artificial

Cas 7

No semblen persones que hagin escapat d'una guerra.

Cas 8

Els refugiats són un risc per a la nostra seguretat.

Cas 9

Imatge d'una embarcació amb el text "La invasió que els mitjans anomenen 'migració'

Fitxa guia per al docent

SHARE

Anàlisi del cas 1: desconfiança absoluta cap a tota la premsa. Si bé històricament hi ha casos de notícies falses o de mitjans al servei de la pesca de clics i les primícies, això no vol dir que es pugui generalitzar a tota la professió o al paper dels mitjans en una societat democràtica. Convida a rebutjar qualsevol informació no verificada.

Anàlisi del cas 2: amb un vídeo aïllat mai n'hi acostuma a haver prou. Pot estar descontextualitzat. Convé preguntar-se: qui el va publicar?, quan?, on?

Anàlisi del cas 3: simplificació de les causes del desplaçament. Invisibilitza les guerres, les persecucions o les violacions dels drets humans.

Anàlisi del cas 4: generalització, falsa relació de causa-efecte, absència de proves. Presenta les víctimes com una amenaça econòmica.

Anàlisi del cas 5: el final de l'atenció mediàtica no equival al final d'una crisi.

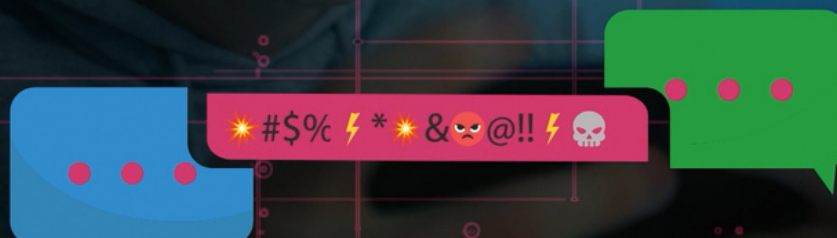
Anàlisi del cas 6: negacionisme sense evidències. Necessitat de verificar.

Anàlisi del cas 7: suposa que un refugiat ha de tenir un aspecte determinat. Estigmatització i invisibilització de la gravetat del conflicte i les conseqüències sobre la població.

Anàlisi del cas 8: estigmatització de tot un col·lectiu.

Anàlisi del cas 9: llenguatge militar aplicat a civils, deshumanització i foment de la por.

Fitxa d'anàlisi (Preguntes guiades):

Quina emoció intenta provocar, aquest missatge?

Quin grup apareix assenyalat o culpabilitzat?

Quines proves ofereix?

Quina informació hi falta?

Com podríem comprovar si és cert?

Quines conseqüències tindria compartir-ho?

- **Tancament:** recomanacions per a la part final.

Verifica les fonts

- Comprova quan ha estat publicat.
- Confirma si es tracta d'una dada aïllada o és informació situada segons el context.
- Comprova si el compte està verificat o correspon a una entitat des de la seva pàgina web oficial.
- Assegura't que el contingut del compte tingui finalitats informatives i no sensacionalistes.

Consulta altres fonts

Cerca informació en altres canals i/o mitjans: quan es tracta d'un conflicte és important agafar informació pública de l'Estat, d'organismes i mitjans oficials i d'ONG que estiguin treballant sobre el terreny.

Analitza la informació

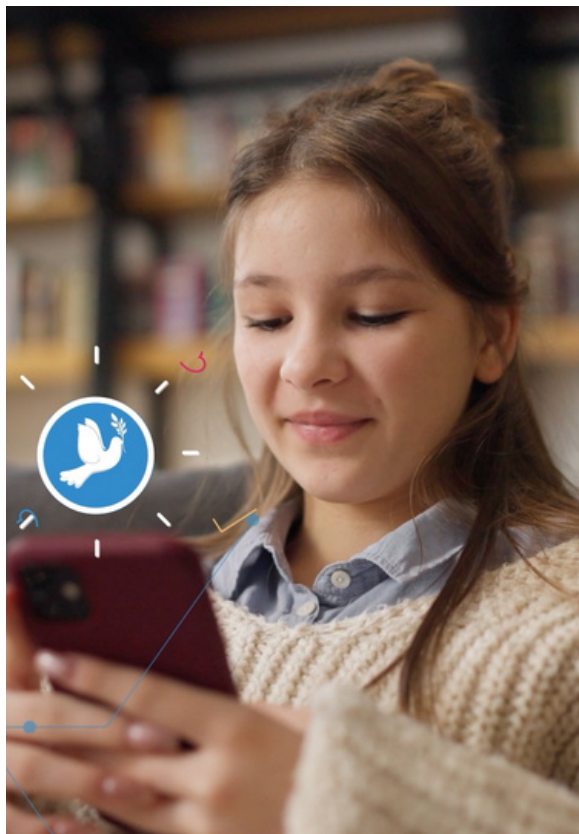
De quina informació disposem sobre aquest tema? Què passa i on passa, concretament? A qui afecta? Quan va passar? Quines en són les causes i les conseqüències? Quines opinions hi ha, respecte d'aquest tema?

Sigues veu de pau

- No interactuïs amb continguts falsos o violents. No formis part de la cadena de viralització de l'odi.
- Comparteix continguts verificats i que s'abordin des d'un enfocament de drets i respecte per la diversitat.

Dinàmica 2: “Construir la pau: buscar solucions sense violència”

Descripció narrativa

En aquesta segona activitat els alumnes passen de l'anàlisi a l'acció per treballar en la creació de contranarratives des d'una mirada de pau i respecte per la diversitat. Es proposen dues opcions d'abordatge:

- **Opció A:** cada grup tria un dels casos que es proposen a continuació i construeix contingut des d'una mirada de pau i respecte per la diversitat.
- **Opció B:** treball en equip per detectar possibles temes que preocupen la joventut i posterior construcció d'una contranarrativa o missatge de pau sobre el tema escollit.

L'activitat permet comprendre que la pau no és una cosa passiva, sinó un procés actiu que requereix participació i compromís. Es desenvolupen habilitats com l'argumentació, l'empatia i la presa de decisions col·lectives.

Recursos necessaris

Opció A:

- Fitxa per al docent amb els casos per assignar.
- Plantilla de país per a cada grup d'estudiants: es poden fer servir les notícies recomanades i/o complementar la llista suggerida amb continguts de mitjans locals.
- Cartolines o eines digitals per a la creació de missatges de pau.
- Opcional: podem proposar que, com a tancament, es faci una foto grupal amb els cartells/materials o un vídeo en què cada grup comparteixi els seus missatges de pau (fent servir l'etiqueta #ViralitzemLaPau).

Opció B:

- Plantilla de treball per grups.
- Cartolines o eines digitals per a la creació de missatges de pau.
- Opcional: podem proposar que, com a tancament, a més d'una posada en comú, es faci una foto de grup amb els cartells i/o materials generats pels alumnes o es gravi un vídeo en què cada grup comparteixi els seus missatges de pau. Es recomana utilitzar l'etiqueta #ViralitzemLaPau i/o el cartell de la campanya.

Explicació per fases

Opció A:

Inici: el professor divideix la classe en quatre grups i assigna un cas a cadascun.

Desenvolupament: la classe parteix de l'anàlisi d'aquest missatge per passar a la construcció de missatges de pau. Abans s'haurà repartit la fitxa per país amb les fonts recomanades. Finalment, es passa a la fitxa de creació de contingut des d'una mirada de pau.

Opció B

Inici: el docent divideix la classe en grups per treballar la fitxa grupal.

Desenvolupament: cada grup enregistra els continguts suggerits a les xarxes socials, com són abordats i quins temes els preocupen per construir una narrativa des d'un enfocament de drets i dignitat per a totes les persones.

Tancament per a totes dues opcions: posada en comú amb els alumnes. Es reforça la importància de la participació juvenil per a la construcció d'un entorn digital i real segur per a tothom.

Opció A - Fitxa per al docent amb els casos a assignar:

SHARE

Anàlisi del cas 1: Sudan

Publicació en una xarxa social tipus X: "Si gairebé no apareix a les notícies vol dir que el conflicte no deu ser tan greu."

Problemes: confon la visibilitat mediàtica amb la gravetat del conflicte.

Anàlisi del cas 3: Ucraïna

Vídeo curt publicat a TikTok: Es veuen imatges de persones ballant en una plaça amb el text "Així és la suposada zona de guerra".

Problemes: Informació descontextualitzada que construeix un relat que incideix principalment la percepció sobre les persones afectades per la guerra i la gravetat del conflicte.

Anàlisi del cas 2: Palestina

Publicació en una xarxa social tipus X: "Tota la població de Gaza és responsable del que fan els grups armats."

Problemes: generalització i desaparició de la distinció entre civils i combatents.

Anàlisi del cas 4: Síria

Publicació en una xarxa social tipus X: "Després de tants anys ja no es poden continuar dient 'refugiats'."

Problemes: la durada del desplaçament no elimina automàticament les causes que impedeixen tornar al territori d'origen amb seguretat.

Opció A - Plantilles país per a cada grup d'estudiants (recull de mitjans)

Sudan

Títol	Data	Tipus de format periodístic	Mitjà / Organització	Què aporta per comprendre el conflicte
Em dic Reem	13/11/2025	Carrusel d'Instagram	ONGD SED i FMSI	Enfocament en la vulneració dels drets de la infància, en especial l'educació.
No ens podem oblidar del Sudan	4/11/2025	Reel d'Instagram	ACNUR Espanya	Enfocament en el desplaçament forçat.
Sudan: Els països d'ingressos alts han d'aprofitar la reunió de Berlín per salvar vides quan el conflicte arriba al tercer any	10/4/2026	Notícia	Amnistia Internacional	Enfocament sobre les dones.
Sudan, la catàstrofe humanitària més gran dels últims 50 anys	17/4/2026	Podcast / Entrevistes	RTVE Audio – Tablero Global	Contextualització general, amb enfocament en la cobertura mediàtica.
El museu convertit en caserna de guerra: el saqueig que va arrasar segles d'història del Sudan	20/7/2026	Reportatge	El País – Planeta Futur	Enfocament sobre el patrimoni cultural.

Opció A - Plantilles país per a cada grup d'estudiants (recull de mitjans)

Palestina

Títol	Data	Tipus de format periodístic	Mitjà / Organització	Què aporta per comprendre el conflicte
<u>Em dic Hind</u>	29/11/2025	Carrusel d'Instagram	ONGD SED i FMSI	Enfocament sobre la vulneració de drets de la infància.
<u>La meva crisi invisible: com afecta la guerra la salut mental de les dones?</u>	7/4/2025	Article explicatiu	ONU Dones	Enfocament sobre la salut mental de les dones.
<u>Emergència a la Franja de Gaza</u>		Comunicat - testimonis	UNICEF	Contextualització amb enfocament en la infància.
<u>Cinc coses que has de saber sobre la vida avui al Territori Palestí Ocupat</u>	5/6/2026	Notícia	Metges Sense Fronteres	Contextualització amb enfocament en l'atenció sanitària.

Opció A - Plantilles país per a cada grup d'estudiants (recull de mitjans)

Ucraïna

Títol	Data	Tipus de format periodístic	Mitjà / Organització	Què aporta per comprendre el conflicte
<u>La meva crisi invisible: com afecta la guerra la salut mental de les dones?</u>	7/4/2025	Article explicatiu	ONU Mujeres	Enfocament sobre les dones i la seva salut mental.
<u>Situació dels Drets de la Infància a Ucraïna / Ens diem Iryna: Històries de vida</u>	13/11/2025	Entrevista / Testimonis	ONGD SED i FMSI	Enfocament en la infància. Històries de vida.
<u>No t'oblidis d'Ucraïna: la invasió russa continua causant un enorme patiment quatre anys després</u>	24/2/2026	Notícia	CEAR – Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat	Contextualització amb enfocament en el desplaçament forçat.
<u>“La destrucció de l'atenció sanitària a Ucraïna respon a una estratègia deliberada i calculada per castigar la població”</u>	13/7/2026	Informe	Metges Sense Fronteres	Enfocament sobre la crisi sanitària.

Opció A - Plantilles país per a cada grup d'estudiants (recull de mitjans)

Síria

Títol	Data	Tipus de format periodístic	Mitjà / Organització	Què aporta per comprendre el conflicte
<u>"Cada dia ens despertem amb una sorpresa diferent": l'estat de la situació a Síria i com perilla la feina dels Maristes Blaus a Alep</u>	7/4/2025	Notícia	ONGD SED	Contextualització amb enfocament en les dificultats per a l'assistència humanitària.
<u>Crisi a Síria: què està passant?</u>	21/1/2026	Notícia	EACNUR – Comitè espanyol d'ACNUR	Contextualització amb enfocament en el desplaçament forçat.
<u>Conflictes oblidats: Síria, la fragilitat d'un estat trencat</u>	15/3/2026	Vídeo informatiu / Testimoni	Mans Unides	Contextualització amb enfocament en la visibilització del conflicte.

Opció B - Plantilla de treball per grups (preguntes guiades):

Quan naveguem per les xarxes socials, quina mena de temes ens arriben de manera recurrent?

Com són abordats, aquests temes recurrents, a les plataformes?

Quin tipus de continguts ens preocupen o ensangoixen? Per què?

Quins comportaments detectem en els usuaris o comunitats al voltant d'aquests continguts?

Què hi falta, en aquests missatges?

Com és la nostra participació sobre això?

Opció A i B - Plantilla de creació de contingut:

Crea una contranarrativa al cas presentat (opció A) o al tema triat (opció B)

Noms:

Escola:

Curs:

El nostre missatge de pau és:

#ViralitzemLaPau

Crea el teu propi hashtag #_____

Tancament: síntesi didàctica

Els alumnes poden analitzar críticament la informació que consumeixen i participar activament a favor d'un entorn digital segur per a tothom. A partir de l'anàlisi i la transformació de missatges, reconeixen que la cultura de la pau no és un concepte abstracte, sinó una manera concreta d'actuar basada en el respecte, l'empatia i la responsabilitat.

Avaluació

L'avaluació s'orienta a valorar no solament l'adquisició de coneixements, sinó el desenvolupament d'actituds i competències socials. Es fa una especial atenció a la capacitat dels alumnes a l'hora d'analitzar situacions reals, posicionar-se de manera crítica i proposar alternatives basades en la cultura de la pau.

- **Instruments:** observació del treball en equip, produccions dels alumnes, participació i autoavaluació.
- **Criteris d'avaluació:** els alumnes identifiquen discursos falsos i discursos d'odi i distingeixen els uns dels altres, analitzen críticament els missatges, comprenen l'impacte de la seva viralització, proposen narratives de pau, hi participen activament i respecten la diversitat.

T'agradaria compartir els resultats de la classe?

Envia'ns els materials (fotos, vídeos i resum de l'activitat) a
comunicacion@sedongd.org.

*Des de l'ONGD SED anirem publicant els treballs als nostres canals amb l'únic
objectiu de **viralitzar la pau i fer visible l'impacte de la campanya.***

Avalua el material!

Envia'ns la teva ressenya fent servir el [formulari](#) següent.

A l'ONGD SED només tractarem aquestes dades amb la finalitat d'avaluar l'impacte de la campanya, a més d'identificar i valorar les possibilitats de millora de cara a futures accions.

